

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szerda 1913. október 1.

222. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, 1. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A közigazgatás és a nemzetiségi kérdés.

—o—

Közigazgatásunk az evolúció korát éli. A reformok szükségességének tudata megindította az eszmék harcát, közgyűlési termek, napi- és szaklapok hangosak a különféle véleménynyilvánításoktól. Bár ez idő szerint még inkább a reform politikai vonatkozásai állanak előtérben, a technikai részre iránt megvan a kellő érzék. A közigazgatási tisztviselők nagy várakozással tekintenek a jövőbe és szinte türelmetlenül várják azt az időt, amely lehetővé fogja tenni, hogy munkásságuk és fáradozásuk több eredményt, a közérdekeknek hathatósabb előmozdítását produkálják és ily módon szolgálataik fontossága is jobban kidomborodjék. Ugy hiszem, hogy ebben a forrongó időben mindenki jó szolgálatokat tesz a reform ügyének, aki a közigazgatási tevékenység valamelyik kiemelkedő részét teszi szemlélet tárgyává oly célból, hogy most a reformok küszöbén felhívja reá a figyelmet.

Nemzetiségek által lakott országokban a közigazgatásra fokozott feladatok várnak. Ha a nemzetiségek életviszonylataikban a közigazgatás részéről kellő támogatásban részesülnek, ha a hatóságokban barátjukat, akihez teljes bizalommal fordulhatnak, — látják, akkor a lelkiismeretlen igazgatók munkája sem fog oly termékeny talajra találni, annál kevésbé, mert a mi nemzetiségeink-

nél még nem találkozunk a magasabb kultúrán és fejlettebb gazdasági viszonyokon bazirozó politikai öntudat ama fokával, a melyet Ausztria egyes nemzetiségeinél észlelhetünk. Nem találkozunk politikai szervezethez ama tökéletes típusával, amely embertől emberhez terjedve, az egész népet egy eszme szolgálatába állítja, amely mellett bámulatos esőkönnyességgel kitart. Ily kitűnő politikai szervezethez birtok a csehek, akik nyilván ennek köszönhetik Ausztriában birt nagy politikai súlyokat. Az írekről azt mondják, hogy soha sem tudják, hogy mit akarnak, de addig nem nyugszanak, amíg azt el nem érik. A csehek tudják, hogy mit akarnak és nem nyugszanak, amíg kívánságaik nem teljesülnek.

A nemzetiségi kérdés Ausztriában egészen más természetű, mint nálunk. Ott a jó közigazgatás annak szanálásához nem járulhat oly mértékben hozzá, mint az attól nálunk volna várható. Mi azonban a nemzetiségi kérdésnek a közigazgatáshoz való vonatkozásait nem igen méltatjuk nagyobb figyelemre, mint ahogy nemzetiségi politikánk egyáltalában nélkülözi a céltudatos-ságot, határozottságot és kellő erélyt, nemkülönben a kellő megértést ott, ahol az szükséges. Távol áll tőlem a politizálási szándék, fentieket és azok igazolására szolgáló körülményeket csupán mint közismert tényeket emelem ki. Egy országban, amelyben a nemzetiségek színei használatának kérdése nincsen törvényhozásilag szabályozva és ahol ezen kérdés a gyakorlatban

a legnagyobb ingadozásokat mutatja, ott nem lehet céltudatos nemzetiségi politikáról beszélni, aminek természetesen folyománya az után az, hogy a közigazgatás is ezen kérdésekben csak célszerűségi vacillálásokat produkál. Hogy a közigazgatás a nemzetiségi kérdés szanálásán munkálkodhassék, annak alapfeltétele egy szigorúan körvonalozott nemzetiségi politika.

De legyenek bár ez idő szerint a nemzetiségi kérdésnek politikai és adminisztratív vonatkozásai elhanyagoltak és kellő figyelemre nem méltatottak, ezen körülmények nem mentenek fel bennünket, a közigazgatás munkásait attól, hogy ne szenteljék a nemzetiségi kérdés tanulmányozásának minden erőnket. Hogy a főszolgabíráknak a helyzete a nemzetiségi járásokban mily nehéz azt nem kell különösen bizonyítani, hisz ott azokhoz a nehézségekhez, a melyeket a politikai szolgálat mindenütt, tehát magyar járásokban is magával hoz, még mások is hozzájárulnak. Fokozott erély és tapintatra van ott szükség, mert különben az ország nem tudna a nemzetiségi izgalmtól fellelegzeni, dacára a hajókötél erős-gü idegzetnek, amelyet a gyakori zászló-gyalázások és az állameszme ellen intézett kirohanások kifejlesztettek. A nemzetiségi kérdést a közvetlen szemlélet útján a legjobban a közigazgatási tisztviselők ismerik. Sokszor magukra hagyatva, kellőleg nem irányítva ők maguk állapítják meg azokat az elveket, amelyek szerint való intézését a nemzetiségi ügyeknek célszerűnek tartják.

„A Tengerpart“ tárcája

A fiu gazember.

I.

A Széky-kurián nagy volt a szomorúság. A nagyasszony naphosszat az ambituson ült és várt valamit.

Késsz ősz volt. A Nyárad-parti fák rézvörös színt váltottak s az országuton a borvizes székelyek szekerei csikorogtak. Küszöbön volt a tél a borvizesek messzi utjukról siettek hazafelé.

A nagyasszony szomorúan nézte a kocogó szekereket és felsóhajtott:

— Oh, az a fiu, az a fiu . . .

— Az a fiu gazember! — osattant fel hirtelen egy harsány hang az ambitus végéről.

— Ne, ne!

A nagyasszony tiltakozva emelte fel a kezét és könyörögve nézett az mára. Széky Barnabásra.

Széky Barnabás eszterhás szemöldökei összerándultak. Megfordult és tehetetlen haraggal bámult bele a levegőbe.

A nagyasszony szomorúan folytatta:

— Ne bántsd azt a fiut, hátha beteg szegény. Ágyban fekszik és nincs senkije, akit felirathatna.

Ez a melegség vigasztalásnak oly szo-

moru volt, hogy a nagyasszony szeméből kiszökött a könny.

Széky Barnabás észrevette ezt a könnyet és hirtelen lelohadt a haragja. Odalépett öreg hitestársához és szelíden megfogta a kezét.

— Öreg bolondok vagyunk mi ketten — mondotta elérzékenyülve — nagyvonalú szívünkhez nőtt az a fiu.

Aztán, hogy elrejtse felindulását, újra pattogni kezdett:

— Biztos, hogy kutya baja sines a kölyöknek. Éli világát. No, de majd megtanítom emberségre! Elmegyek utána, el én, ha még oly messze is van az a Pest!

A nagyasszony szomorúan ingatta a fejét.

— Nem megy te oda, Barnabás.

Széky Barnabást ez a tagadásbevévés még jobban feltűzelte.

— Már hogyné mennék! — dohogta mérgesen. — Ma indulok. Vagy holnap. De elmegyek. Meglátom én, mért hallgat úgy az a kölyök. Hát mi már nem is élünk a számára? Egyszerűen meghaltunk? Mi? Felutazom!

Ez a fenyegetés nem volt komoly. Hanem amikor már télre kezdett fordulni az idő s a fiu még mindig nem adott életjelt magáról, a Széky-kurián öreg lakóit majd fölvetette a nyugtalanság.

Széky Barnabás egy napon saroglyába tette a rókatörkos bundáját, megírta tes-

tamentumát s odaállott a nagyasszony elé:

— Megyek Pestre!

A nagyasszony halotthalvány lett erre a kijelentésre. Még az aranykapesos piros klárisgyöngyös is, amely olyan fiatalallá tette a fehérhajú nagyasszonyt, elsápadt a nyakán. De aztán erőt vett magán, nem akart gyöngébb lenni, mint édes öreg hitestársa és esöndesen mondta:

— Menj!

És amikor a koesi az állomáshoz vitte Széky Barnabást, kirobogott az öreg kuria kékkapuján, a nagyasszony könyörgő hangon kiáltotta az ura után:

— De ne bántsd azt a fiut!

II.

A pesti nagy bérház harmadik emeleti folyosóján Széky Barnabás keserves felfohászódással esavargatta jobbra-balra kemény nyakát, hogy meglássa azt az ajtószámot, ahol a fiára ráakad. Végre ráakadt.

Egy kicsit elfogultan, bizonyos szorongással ütötte meg a kilincset, de az ajtó zárva volt, valaki belülről kinyitotta.

Széky Barnabás zavartan hátrált meg. Egy fiatal leány állott előtte.

— Engedelmet, tán rossz helyen járok — dühnyögte.

— Kiket keresel?

— Széky Miklóst.

— Itt lakik?

Széky Barnabás esodálkozva nézett a lányra.

Ily módon bő tapasztalatokat szereznek, a melyek azután további tevékenységüket megkönnyítik. Azt hiszem, hogy igen jó szolgálatokat tennének a nemzetiségi járásokban működő közigazgatási tisztviselők a nemzetiségi kérdés megoldása ügyének, ha hivataloskodásuk közben szerzett tapasztalataikat egy-egy cikkbe foglalják és közreadnák. Igen sok tisztviselőnek lenne mondanivalója és kibontakozhatnék egy érdeke, színes kép, amely a nemzetiségi kérdésnek főképpen közigazgatási mozzanatait, egymás mellé állítva, mintegy mozaikszerepben, szemléltetné. Megismertetnének a különféle nemzetiségek sajátosságai, aspirációi, hibái és előnyei, egyúttal megjelöltetnének azon módok, amelyek a sulódási felületeknek, az állameszme sérelme nélküli csökkentéséhez vezethetnének. Ott, ahol az állameszme iránti tisztelet hiánya, avagy pláne ellenséges indulat konstatálhatnék, természetesen az államhatalom megtorló eszközeinek alkalmazása vezethet csak célra.

A nemzetiségi kérdést tárgyaló cikkek gyakorlati haszna mindenestre igen jelentékeny volna. A közigazgatás szerepe a nemzetiségi kérdés szempontjából elsőrangú, fontos tehát annak megismerése, hogy miképp gondolkodnak a közigazgatási tisztviselők róla. A közigazgatási vonatkozások kidomborítása mellett egyszersmind a politikai nézőpontok nagyobb méltatását várhatók, ami szükségképp bizonyos elvek kifejezését vonná maga után. Azt hiszem, kevés közigazgatási tisztviselő akadna, aki az elemi népoktatás államosítását ne tartaná a nemzetiségi kérdés megoldása egyik főfeltételül. A nemzetiségi vidékeken a magyarság erősítésén is munkálkodnunk kell, mert hisz a nemzetiségek csak úgy fognak respektust érezni az államfenntartó faj iránt, ha látják, hogy a magyarság őrítzei élesztetnek és a kialvástól megóvatnak. Ennek felismerése kell, hogy a telepítési politikát, nyelvszigetek erősítésére és nyelvhiadak létesítésére szunnyadó állapotából az aktív esekelvés terére terelje. A telepítési politikának tendenciája nem a nemzetiségek ellen irányul, hanem kizárólag a magyar minoritásokat védi, azt semmiféle opportunizmus által háttérbe állítani nem szabad.

— Itt? — mondotta érzhetetlenül és belépett.

A lány felszegen, bizonytalanul állott előbe.

— De most nincs itt. Csak később jö haza.

Szék Barnabás kedvtelven nézte a lányt, akinek gyerekkarcát pirosra festette a zavar és jókedvűen mondta:

— Nem baj. Megvárom. Én az apja vagyok.

A lány elsikeltotta magát. Halotthalvány lett és reszkette, félve nézett az ajtó felé. Látszott rajta, hogy legjobban szeretett volna elfutni.

Szék Barnabás valami különös elfogódottságot érzett. Sajnálta a lányt, aki úgy megrejtett tőle és szelíd hangon mondta:

— No, no, hát olyan ijesztő vagyok én?

A lány karikára nyílt, félénk szemekkel nézett az öregre. Könny ragyogott a pilláján s mikor az öreg, hogy jobban megnyugtassa, megsimogatta a haját, hirtelen göresös szeretettel ragadta meg a simogató kezét és megcsókolta.

Az öreg röstelkedve húzta el a kezét.

— Nem vagyok püspök lányom — mondotta zavartan.

A lány egyszerre megváltozott. Az öreg szelíd hangjára mintha minden féltelme elpárolgott volna, szeles és boldog gyermek lett, aki sietve húzta le a bundát az öregről és kedveskedve tessékeltte be a szobába.

Egészségesb irtkopolitikával is elő kell mozdítanunk a nemzetiségi tengerben élő magyarságnak prosperálását, ami nem zárja ki, hogy annak áldásai a nemzetiségekre is kihassanak. A nemzetiségi színek használatának szabályozását is rendezni kell, itt opportunizmus- és megalkuvásnak helye nincs és egészségtelen állapot az, ha a színek használatának megengedett voltát aszerint mérlegeljük, hogy demonstratív tendenciával történt-e az. Itt hatványozott erőlyre van szükség, mert akkor, midőn az állam színei nem részesülnek a nemzetiségek részéről kellő tiszteletben: nem türihet, hogy az ő színeik toleranciában részesíttessenek. A nemzetiségekből összealkotott országokban az anyaország iránt táplált érzelmek mellett szükségszerűleg a nemzetiségi érzület is kifejezésre jut, amiből olyan vonatkozások keletkeznek, amelyeket a politikai földrajz ugyan nem ismer el és velük megis, mint nyomós politikai tényezőkkel számolnunk kell. Ezen nemzetiségi érzület azonban csak addig számíthat kinöletre, amíg az állameszme iránti hűséggel, az állam szimbolumai iránti feltétlen tisztelettel találkozunk a nemzetiségek részéről, ennek hiányában kénytelen-kelletlen is az állami omnipotencia minden ellentállást legyőző, megalkuvást nem tűró erejét kell szembelyeznünk.

A nemzetiségi kérdésről megindított diskusszió és pertraktáció, amelyben a nemzetiségi származású tisztviselők is résztvehetnének, előkészíthetné a talajt a jövő évi továbbképző tanfolyam számára. Ugyis mind általánosabb meggyőződéssé válik az, hogy a továbbképző tanfolyamokat egy bizonyos alap gondolat szerint kell évenként szervezni. Nem volna-e helyes a legközelebbi tanfolyam alap gondolatává a nemzetiségi kérdés közigazgatási mozzanatait megtenni, illetve a tárgycsoportokat arra bázírozni. Mily tanulságos volna egy ily tanfolyam! Késégtelen, hogy a nemzetiségi kérdésnek közigazgatási vonatkozásai elég számosak arra, hogy egy tanfolyam anyaga belőlük kikerülne. Az előadások nyomán meginduló eszmecsere és viták pedig lényegesen hozzájárulnának a nemzetiségi kérdésnek a gyakorlati közigazgatás szempontjából szükséges perspektívába való állításához. Erre a

— Ugy-e nagyon elfáradt? Hosszu volt az ut, oh, hogyne! Istenem, tán meg is éhezett. Hiszen dél is van már — eszesogott össze-vissza. Mindjárt meglesz minden, mikorra megjön Miklós is...

Ennél a mondatnál hirtelen elakadt a szava. Sötét pir futotta be az arcát s hirtelen kiszaladt a konyhába.

Szék Barnabás bámulva nézett utána. Valami nehéz, bizonytalan érzés fogta el. Oly készüléttel találta ez a különös, kusza helyzet, hogy békétlenkedésének csak ezzel a dünyvögéssel tudott kifejezést adni:

— Ejnye, ejnye...

Józan gondolkodású ember volt. Tisztában volt vele, hogy mit jelent ez a lány itt, a fia otthonában és becsületes lelke mélyén bizonyos háborgást érzett. Ördögbe is, ez a fia veszettül csinálta a dolgát.

Az öreg körülnézett. A lakás, amelybe jutott, szegényes volt. Az ablakokat azonban hófehér függönyök borították és a butorok szinte ragyogtak a tisztaságtól. Meglátzott mindenen a gondos női kezek nyomát. Olyan kedves kis fészek volt a lakás, a melyben az ember önkénytelenül keresi a dalosmadarat, amely a ház boldogságáról dalol.

A konyhában csakugyan halkán dudolni kezdett a lány. Szék Barnabás szívét eszdes melegség futotta át, a nyitva maradt ajtón kíváncsian nézett a konyhába.

A lány ott sárgított-forgott a tűzhely kö-

tanfolyamra annál inkább is szükségünk volna, mert a nemzet parlamenti szervezete jelenlegi helyzetében kevés fogékonyságot mutat a nemzetiségi kérdés iránt és ha javulás következne is be: a megoldásra váró nagy feladatok a nemzetiségi kérdésnek a parlamentben való kellő kibontakozását megakadályozhatnák. Más uton és eszközökkel kell tehát azt napirenden tartanunk és ezáltal magának az ügynek, mind pedig a közigazgatásnak a legjobb szolgálatokat tennök.

Ujdonságok.

—«O»—

Tájékoztató.

— *A kir. kormányzó* magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— *A tengerészeti hatóság* épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— *A népkert* (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— *A temető* naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— *ACunard* magyar-amerikai vonal ki-vándorló gőzsei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— *A tersatói Frangepán-vár* naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— *József főherceg diszkertje* (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapi reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— *A Danubius-hajógyár* telepe, a rizshántolóvár, a papírgvár, a kőolajfiomító

FAY VALÓDI SODENI ÁSVÁNYPASZTILLÁJA

a Taunus-hegységben levő Soden-fürdő III. és XVIII. forrásából készül, a melyek

évszázadok óta

köhögés, rekedtség és gégehurut

ellen kitűnően beváltak.

Utánzatot utasítson vissza. Egy doboz 1.25 kor. Mindenütt kapható.

rül. Fehér kötenyében, a munkától kipirult lázas arcával olyan kedves látvány volt, hogy Szék Barnabás kezdte érteni a fiát. Ejnye, már jöhetne is az a fia.

Az öreget újra elfogta az a nagy bizonytalanság. Mit csináljon most, ha megjö a fia? Leszidja, lekorholja? Nehéz dolog. Nem teheti már a lány miatt sem, akit nem bántathat meg. Szegény leány, talán nem is tehet róla, hogy ide jutott. Egészen gyermek. Az a haszontalan kölyök bizonyára behálózza.

Kívülről nyílt az ajtó. A fia betoppant. A lány a konyhából elébe szaladt. Lazassal suttozta:

— Nézd, ki van ott?

— Apám! — kiáltotta a fia, de hirtelen megállt a küszöbön.

Az öreg fölemelkedett. A szemöldökei összerándultak, de aztán eszöndesen mondta:

— Jer, megölellek. Az anyáért...

III.

Ebéd után, amely kínos eszöndben telt el, az öreg azt mondta:

— Fiam, most jer velem, bejúrjuk a várost.

A lány szemében egy könny jelent meg.

— De visszajönnék?

Az öreg ránézett. Meghatotta a lány féltelme és hirtelen gyöngöcség fogta el.

— Oh, hogyne gyermekem — mondotta — és megcsókolta a lány homlokát.

Az öreg elköszöndözött nézte az ideget. A

Az öreg elköszöndözött nézte az ideget. A

Az öreg elköszöndözött nézte az ideget. A

Az öreg elköszöndözött nézte az ideget. A

Az öreg elköszöndözött nézte az ideget. A

Az öreg elköszöndözött nézte az ideget. A

gyár, a torpedógyár és a susáki Litorale kon-
servgyár csak az illető gyárvezetőségek spe-
ciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica“ cognacgyár gyártele-
pe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d.
u. 3 órától 6-ig.

— A *kivándorlási ház* megtekintésére
(Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki
bejárási jegyeket.

— A *városi könyvtár* naponta d. u. 5-től
8-ig áll a közönség rendelkezésére.

A PÉNZRŐL

Irtak már igen sokan sokfélét. Megirták
röla, hogy kerek, hát gurul, hogy könnyen
jön, hát könnyen megy. Megirták — tud-
tuk anélkül is! — hogy sohasem elég,
vagy pedig, hogy soha sincs. Ugy is véle-
kedtek már röla, hogy minden pénzünk
hamis, mert kétszer annyit irtak rá, mint
a mennyit ér. Hogy huszast irtak rá és
mégis csak tizet ér. Most már annyit se.
Mert valamikor tiz forintból összevehet-
tem sok mindent és még maradt is apró-
pénz a zsebemben, most bármire is kevés,
ha valamikor megessék, hogy van husz ko-
ronám.

Azt is olvastam már, hogy az angol,
az amerikai csinálja a pénzt, hát van pénz.
Az olasz szintén csinálja, ha másképp
nem lehet, hamisat. A francia nyeri. A
német megszolgálja, kiérdemli. A magyar
keresi. Tehát csak akkor van pénze, ha
talál.

Van olyan pénz, amelyik az enyém
volna, de sohasem látom.

Van megérdemelt pénz. Ez az enyém.

Van meg nem érdemelt pénz. Ez rendesen
a másé. Van olyan is, amelyiken ülnek,
mintha a pénzt egyenesen arra találták
volna föl. Van olyan, amelyet szórnak.
Rendesen el is szóródik mind. Van, ame-
lyik süti a kezét, ez a Judás pénze. De
van olyan is — ugye, kedveseim? — ame-
lyiket odaadunk másnak és magunk le-
szünk gazdagabbak tőle. Ilyen a szegény
özvegy két fillérje, a perselybe dobott fil-
lér, az alamizsna. Mind, mind pénz,
igazi, valódi pénz. Még ez is — hej, ak-
kor kezd a pénz igaziba pénzé lenni! —
amelynek minden garasát (ugye, fiuk?)
már-már pirulva fogadjuk el apánktól...

Aztán van pénz, amelyik tulajdon-
képpen nem is pénz, de játékszer, mint a
hintáló, az ostor, a katonacsákó, a trombita.
Ez azoknak a pénze, akik nem keresik

lány pedig kacagott vidáman, boldogan és
bohó kedvvel sürgölődött az öreg körül.

Megindultak. A fiu szótlanul, szorong-
va haladt az öreg mellett, aki az utcán rá-
kezdte:

— Nagy bolondságot csináltál, fiam.
Már most mi lesz?

A fiu hallgatott.

— No jól van, én mondom hát meg —
szólott az öreg. — Az anyádnak nem sza-
bad ezt megtudni. A lány árva, a lányt le-
viszem magammal.

— Mi? Mi az? — Riadt fel a fiu.

Az öreg határozottan folytatta:

— Leviszem az anyádnak. A lány jó,
derék. Te voltál a romlás, te adod vissza a
beesületét. Hazaviszem. És az anyád mellett
fog élni addig, amíg te kész ember vagy. Az
anyádnak azonban nem szabad tudni a most-
tani dolgokról. Neki hazudunk. Azt mond-
juk, a rokonaitól hoztuk el, akik nagyon sze-
gények. En is hazudom — az anyáért. A
kit megölne a valóság. Érted? A lányt én
nem féltsem. Az jó lélek, gyermek. S az
anyád mellett még jobba válik. Leviszem.

A fiu esodálkozva hallgatta az apját, az-
tán tartózkodva jegyezte meg:

— Főlöskéges. Hiszen én nem akarom
feleségül venni azt a lányt.

Pakots József.

még meg — nem mintha nem kereshet-
nék meg, de nem keresik azért, mert nin-
csenek rászorulva — **kapják a papától, a**
mamától és — **képzeltétek — szórják han-**
gosan és gangosan, mintha az ő pénzük
lenne az a pénz igazában.

Pénz? Nem is pénz! Csak papircsákó,
hintáló, trombita.

— **A kormányzó Fiumében.** Wicken-
burg István gróf kormányzó, az eddigi in-
tézkedés szerint, október 4-én **érkezik visz-**
sza Fiuméba.

— **A kereskedelmi kamara ülése.** A fiu-
mei kereskedelmi- és iparkamara csütörtök-
kőn este 6 órakor ülést tart a következő na-
pirenddel: Esetleges indítványok és inter-
pellációk. A kereskedelemügyi miniszter vé-
leményt kér a kamarától a szállodákról, ká-
véházakról és vendéglőről szóló községi
szabályrendelet, valamint az Ungaro-Croata
tengerhajózási társaság új tarifatervezete
tárgyában. A kamara képviselőinek kikül-
dése a statisztikai értékmegállapító bizott-
ságba. A kereskedelmi miniszter leírata a
hajógépipari szakiskola ügyében. A minisz-
ter válasza a tranzító-cukor elraktározása
ügyében felterjesztett panaszokról. A mi-
niszter javaslatokat kér a hazai ipar elő-
mozdításáról szóló törvény részleges reform-
jához. A helybeli bankok pénztári órái. A
kamara 1914. évi költségelirányzata. Ösz-
töndíj iránti kérelem. A zágrábi kamara át-
írata egy u jtelefonvonal sürgős létesítése
ügyében.

— **Esti tanfolyamok.** A Fiumei Magán-
tisztviselők Egyesülete elhatározta, hogy az
idén is rendez esti tanfolyamokat, amelyek
október közepén kezdődnek. Tanfolyam lesz
a magyar, olasz, horvát, német, angol és
francia nyelvekből, gyorsírásból, valamint a
vasuti tarifákról. A tanítást a legjobb tan-
erők fogják végezni. A nyolc hónapra ter-
jedő tanfolyamokért előre kell fizetni. Az
angol és francia nyelvek tandíja havi 6,
a többi tantárgyaké pedig havi 4 koronában
van megállapítva. Minden egyes tanfolya-
mot csak akkor nyit meg az egyesület, ha
legalább nyolc jelentkező van. A tandíj el-
ső részlete a beiratkozásnál fizetendő le. A
fenti tanfolyamokon kívül az egyesület to-
vábbképző kereskedelmi tanfolyamot ren-
dez azok részére, akik kereskedelmi iskolá-
ba nem járhattak s így a szükséges kereske-
delmi ismereteknek híján vannak. Tantár-
gyak lesznek: Kereskedelmi levelezés (heti
1 óra), könyvvitel (heti 2 óra), kereskedelmi
számant (heti 2 óra), egyéb kereskedelmi is-
meretek (heti 1 óra.) A tanítás nyelvét il-
letőleg maguk a növendékek fogják hatá-
rozni. Ezen tanfolyam is 8 hónapra terjed.
A tandíj 25 korona, amelyből 15 korona a
beiratkozásnál, a további 10 korona pedig
1914. január 1-én fizetendő. A tanfolyam
csak akkor nyílik meg, ha legalább 12 je-
lentkező van. Beiratkozni október 10-ig le-
het a Deák Fásor 2. sz. házának I. emeletén
levő helyiségben naponta este 6—8 óra kö-
zött. Az egyesület kéri mindazokat, akik
a tanfolyamok valamelyikén résztvenni
óhajtanak, hogy csak komoly megfontolás
után iratkozzanak be, mert a tanítás zavar-
talan menete érdekében esetleges elmaradás
esetén is követelni fogja a tandíjak megfi-
zetését.

— **A Kiviteli Akadémia Hallgatóinak**
Köre. A mult tanévben megnyitott Kiviteli
Akadémia hallgatói érdekeinek képviselété-
re és a Fiumében hiányzó diákjóléti intéz-
mények létesítése céljából — már a mult év
elején létesült a Fiumei M. Kir. Kiviteli
Akadémia Hallgatóinak Köre. A kör az
alapszabályokban összefoglalt nemes céljai
elérése érdekében — már a mult tanévben is
eredményes munkásságot fejtett ki, de ek-
kor még a kezdet nehézségeivel küzdött. A
két évfolyam megnyitása és a mult tanév-
ben kifejtett céltudatos munkásság lehető-
vé fogja tenni, hogy a kör e tanév folyamán
már a nyilvános életben is szerepeljen. Ez

évi munkásságát a kör f. hó 28-án, vasárnap
d. e. 10 órakor az alakuló közgyűlés meg-
tartásával kezdte meg. Dr. Schwalm Amade
tanár 10 órakor nyitotta meg az alakuló köz-
gyűlést. A mult évi záróközgyűlés jegyző-
könyvének felolvasása és hitelesítése után
Galambos József a szünidei bizottság műkö-
déséről tartott beszámolót.

Azután elnöknek egyhangulag Toplak
Ferencet választották meg, aki köszönetet
mondott a belé helyezett bizalomért, egy-
ben a tárgysorozat folytatásakért előter-
jesztette a többi tisztviselő-jelöltek. A tit-
kos szavazás a következő eredménnyel vég-
ződött: alelnök: Krausz Gyula, főtitkár:
Hammes János, titkár: Illés István, főjegyző:
Rosenwasser Henrik, jegyző I.: Nádor
Jenő, jegyző II.: Megyery József, pénztá-
ros: Galambos József, főellenőr: Grünbaum
Elvira, ellenőr: Feymann István, főkönyv-
táros: Fülöpi Mihály, könyvtáros: Potzner
Henrik, választmányi tagok: Biró Tibor,
Brenesán Károly, Hoffmann Jenő, Köllő
Gábor, Orbán Balázs, Gömörly Géza Stotter
Pál és Schweitzer Imre.

— **Az Adria új járata.** Az Adria ujon-
nan rendszeresített mydiai vonalán tegnap
indult el a Carola gőzös. Ezen a vonalon
14 naponként indulnak a hajók és oda me-
net érintik: Spalatot, Barrit, Szirakuzát,
Maltát, Bengházit, Tripoliszt, Szuzát, Sfa-
xot és Tuniszt. Visszajövet Maltát, Sziraku-
zát, Cataniát és Triesztet érintik a mydiai
vonali hajói.

— **A kolera.** A fiumei tengerészeti ha-
tóság a következő körrendeletet adta ki:

Megállapítván, hogy Sulinában, Vár-
nában, Galatz, Konstanza és Brailában a ko-
lera fellépett, az ezen kikötőkből, valamint
a Fekete-tengeri román és bolgár kikötők-
ből Fiuméba, vagy a magyar-horvát ten-
gerpart valamely kikötőjébe érkező hajók-
kal szemben a Párisban kötött nemzetközi
egyezmény becikkelyezéséről szóló 1909. évi
XXI. törvényeknek ezen hatóság 1910.
évi január hó 21-én 179. sz. a. kelt rendeleté-
vel közzétett határozmányai alkalmazandók.

— **A portoréi csónakszerencsétlenség.**
A portoréi csónakszerencsétlenség utolsó
fejezete játszódott le tegnap délután. A rév-
hivatal rendeletére a Vontató gőzös kiemel-
te a halálesónakot, amely a parttól 40 mé-
ternyi távolságra 6 méter mélyen feküdt.

— **Szabad az út.** A révhivatal ma reg-
gel értesítést kapott, hogy a smyrnai kikötő
előtt régebben elsüllyedt csatahajót kiemel-
ték és így a hajók útja szabad lévén, az ed-
digi pilóta-szolgálatot megszüntették.

— **Letartóztatott halászbárka.** Tegnap
délután azt jelentették a révhivatalnak,
hogy a Lamarmore olasz halászbárka a part-
tól 100 méternyire halászik. Minthogy szept-
ember 15-től kezdődőleg a part közelében
halászni tilos, a révhivatal parancsára a
Vontató gőzös letartóztatta a Lamarmoret.

— **Tüdőbetegek szanatóriuma.** A Jó-
zsef Főherceg Szanatórium Egyesület az-
zal a kérelemmel fordult a városi tanács-
hoz, hogy bocsássa rendelkezésére a régi jár-
ványkórházat, amelyet szanatóriummá
szándékozik átalakítani. Dardi tanácsvezető
megigérte, hogy a kérés teljesítése érdeké-
ben illetékes helyen közbenjár.

— **A Balaton próbautja.** A Danubius-
gyár portorei telepén készült hat torpedó-
üző közül most a Balaton készült el. A tor-
pedóüző ma délelőtt indult próbautjára Fiu-
méből Polába, ahonnan este tér vissza.

— **Fiumei tanár olasz tanszéken.** Az olasz kultuszminiszter távirati kérdést intézett Burich Henrik itteni fiatal tanárhoz, hogy hajlandó-e a cataniai főreáliskolánál állást vállalni. Burich táviratilag azt válaszolta, hogy a felajánlott állást vállalja. A Burichok ismert tanító család Fiumében. Nem tudjuk hogyan szerzett erről tudomást Itália közoktatásügyi minisztere, de biztosra vesszük, hogy Burich Henrik Cataniában is becsületére fog válni szülővárosának és a budapesti egyetemnek, ahol tanulmányait végezte, s idővel módját fogja találni annak, hogy működését újra itthon folytathassa.

— **A kikötőből.** Szept. 30. É r k e z e t t : San Giorgio görög gőzös Lovranából, üresen, Kálmán Király magyar gőzös Rouenből, üresen.

Indult: Carola magyar gőzös Tripoliszba, 80 hordó sörrel, 30 zsák babbal, 30 tonna fával; Merán osztrák gőzös Kospoliba, 290 tonna cukorral, 70 tonna rizsszel, 10 tonna fával, 115 láda üvegáruval; Gisella osztrák gőzös Kalkuttába, 180 tonna cukorral, 50 tonna papírral, 20 tonna vegyes áruval, 150 palaecettel; Carlo osztrák gőzös 650 tonna fával.

— **A kínai ember kalandja.** A Kossuth-Lajos utcán levő Rizzardi-buffeiben borozgatott tegnap este Sirola Ferenc halász. Egy kínai házaló jött hozzá, hogy vegyen a disznóáruiból, a halász azonban ugylátszik nem volt jókedvében, mert elkergette a kínait. Ez sértődötten mondott valamit, mire Sirola felugrott székéről s ökölrel az arcába sújtott. Az ütés a szemén érte a kínait, aki a fájdalomtól rettenetes ordításba tört ki. A mentők a kórházba vitték, ahol az orvosok megállapították, hogy a szemén súlyosan megsérült. A durva halászt a rendőrség nyomozza.

— **Holttest a tengerben.** Kovaesevics Péter munkás tegnap a brajdicai tengerparton járva, észrevette, hogy a parti sziklák mellett egy férfiholttest van a vízben. Kihuzta a holttestet a vízből, aztán telefonált a susáki csendőrségre, ahonnan azonnal kiment a helyszínére a rendőrorvosi bizottság. Megállapították, hogy a vízbe fullt ember Dukics József 30 éves napszámos. Természetesen este leült a tengerpartra, ahol epileptikus roham érte s ennek következtében a vízbe esett, ahol halálát lelte.

— **Gyermeke után a halálba.** Triesztből jelentik: Maitzen Hermína itteni asszonynak a múlt héten meghalt a leánykája, aki életének minden öröme volt. A szegény asszonyt a nagy veszteség buskomorra tette s tegnap megmérgezte magát.

— **Verekedés a koresmában.** A Manzoni-utcán levő egyik koresmában tegnap este Clemuseán Károly 26 éves vasuti fékező összeverekedett Udovicich János munkással. Udovicich egy palackot kapott fel, a mellyel a vasutas fejére sújtott. Clemusea-i megtehető súlyos sérülésével a kórházba szállították.

— **Közvetlen hajójárat Ausztráliába.** A Magyar Keleti Tengerhajózási R. T. Attila gőzöse 1913 évi november 5—15-ike között Fiuméből indulólag Port Said, Suez és Colombon át Fremantle, Port Pirie, Adelaide, Melbourne és Sydney kikötőkbe és 1914 évi január hó 15—25-ike között Sydneyből vissza ugyancsak Suez és Port Saidon át

Fiuméba járatot fog teljesíteni. A társaság fenntartja magának a jogot, hogy elegendő rakomány hiányában csak Melbourne-t és Sydney-t érintse, míg a többi ausztráliai vagy újzeelandi kikötőkbe rendelt szállítmányok Melbourneban vagy Sydneyben fognak áthajóztatni.

— **Német hajóstársaságok megegyezése**
Ismeretes az a viszály, amely a Hamburg—Amerika és Norddeutscher Lloyd között hónapok előtt kitört s amelynek elsimitásán azért fáradoztak, mert ez a viszálykodás a többi nagy hajóstársaságok érdekeit is veszélyezteti. Ugy látszik azonban, hogy sikerül megszüntetni a két társaság között felmerült ellentéteket, mert a Hamburg—Amerika, mint azt Berlinből jelentik, olyan javaslatokat terjesztett a Norddeutscher Lloyd elé, amelyek alapján megindulnak újból a tárgyalások s remélhetőleg létre is jön az egyezés.

— **Ha a püspökök utaznak.** Abból az alkalomból, hogy a most Fiumén át Rómába utazott Prohászka püspök a legrövidebb és legolcsóbb uti irányt választotta, talán nem lesz érdektelen, ha elmondjuk, hogy a dúsgazdag magyar püspökök, ha Rómában akad dolguk, mint teszik meg ezt a nem túlságos hosszú utat. Hát az a püspök, aki szereti a kényelmet és nem sajnálja a pénzt, a déli vasút vonalát veszi igénybe és Veleceń, Bologná, Firenzén keresztül a magyar államvasutak külön szalonkocsiját használja. Így tehát, ha ebbe a kocsiba Budapesten beszáll, abból Rómában lép ki. Ez a mulatság persze szép kis summába kerül, mert hiszen az államvasutak szalonkocsijáért, ha az külföldi vonalakon fut is, jóval nagyobb összeget kell fizetni, mint idehaza. A pénzt legjobban megbecsüli, vagy nem nagy jövedelmű püspök, úgy meg Rómába mint a közönséges halandó. Budapesten a keleti pályaudvaron beleül a rendes gyorsvonatba s abból Fiumében száll át az aneonai hajóra, hogy azt elhagyva az olasz gyorsvonaton folytassa utját. A kétszeri átszálláson kívül persze kiteszi magát holmi kis tengeri betegségeknek is, mert a Quarneron gyakori a szél és mert az aneonai hajókat ugyancsak megtáncoltatja, épen nem kimélve a püspököket sem. Ezen a két szűkségen belül nehány püspök, hogy a tengeri utat kikerülje, a déli és az olasz vasutak vonalain indul Rómába, fölhasználva a közvetlen és a hálókoesíkat, amikor azonban a közönséges pasasokkal keveredik össze, ha mindjárt az első osztályon is. Az olasz püspökök és kardinálisok épen úgy mennek Rómába, mint például a kereskedelmi utazók, mert hiszen ezekkel a kis jövedelmű szentatyákkal az is megtörténik, hogy a második osztályon húzzák meg magukat és utjukban szerény kis hideg ebédet fogyasztanak, amire kis palaekból isszák a maguk olcsó boroskájukat. Ezek azután, ha azt hallják, hogy ugyanazon a vonalon egy magyar püspök magyar szalonkocsiban titkárjával és huszárjával utazik, alighanem úgy gondolkoznak, hogy a magyar püspök jövedelem dolgában esetleg a pápán is túlsz.

— **Olasz lap Ausztria ellen.** Hohenlohe herceg trieszti helytartó rendelete, amely osztrák állampolgárságot kért az állami és városi hivatalok olasz nyelvű alkalmazottaitól, akik között igen sok az olasz állampolgár — rendkívül visszhangot keltett Olaszországban. A közvélemény hangulata amely kezdett a monarchia felé fordulni, e rendelet következtében ismét eltávolodott

tőle, illetve csupán Ausztriától, mert hiszen Magyarországnak semmi vonatkozása nincs a dologgal. Ezuttal egy nagy olasz lap, a „Corriere della Sera“, amely közel van az olasz kormányhoz, ad hangot az Ausztria elleni fölfogásnak. A lap éles szavakkal támadja Ausztriát olaszellenes belpolitikája miatt és arra figyelmezteti az osztrák kormányt, hogy ne ringassa magát tévedésekbe az olasz közvélemény állásfoglalását illetőleg, melynek jelentősége sokkal nagyobb, semmint azt Bécsben hinnék. Ausztriának — ugymond a milánói félhivatalos — jóvá kell tennie tévedését, ha Olaszországgal jó viszonyban akar maradni. Sok olyan olasz van, akinek az a meggyőződése, hogy Ausztria dacára a meglévő szövetségi állapotnak, nem akarja azt komolyan és ellenségnek tekinteni Olaszországot, melyet egy napon fegyverrel kell majd megtámadnia. A hármasszövetség érdekében is kívánatos volna, ha megszűnnék a bizalmatlankodás és ha az ausztriai olaszokkal jól bánék a kormány. A Corriere cikke politikai körökben élénk feltűnést kelt.

— **Corso mozi.** Ma esti új műsor: A tó partjain. — Az intés, dráma.

— **Fogmüterm.** Legújabb amerikai módszer. Modern higiénia. Szegényeknek d. e. 8—9-ig foghuzás ingyen. N o v a k Rudolf műfogspecialista Fiume Corso 42, a Corso mozi fölött.

TÖZSDE.

	Szept. 29. zárlat	Mai ár. 1/1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	825.50	824.—
Osztrák hitelrészvény	527.—	627.50
4%-os koronajáradék	81.10	81.15
Osztr.-magyar államvasút	698.50	696.—
Jelzálogbank	425.—	424.—
Leszámitolóbank	510.50	510.—
Háza Bank	282.50	282.—
Magyar Bank és Keresk. R. T.	551.25	549.—
Rimamurányi	683.50	677.—
Salgótarjáni	763.—	771.—
Közuti Vasút	638.—	637.—
Városi Villamos	361.—	359.—
Adria	576.—	—
Déli Vasút	126.50	—
Magyar Cukoripar	2710.—	—
Rizsgyár	3809.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (100 kilogrammonként.)		
Búza októberre	10.51	10.46
Búza áprilisra	11.40	11.34
Rozs októberre	8.12	8.17
Rozs áprilisra	8.86	8.88
Zab októberre	7.58	7.58
Zab áprilisra	7.86	7.92
Tengeri májusra	6.72	6.71
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	625.75	625.50
Magyar hitelrészvény	824.—	824.50
Osztrák magyar államvasút	698.—	696.50
Déli Vasút	129.—	126.50
Alpesi	860.—	854.50
Skoda	827.—	825.—
Osztr. koronajár.	81.75	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kötések átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	249.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	300.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1130.—
Orient tengerhajózási társ.	1380.—
Ált. Forgalmi r. t. régi	1600.—
„ új	1450.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	292.—
Navigazione Libera Triest	623.—
Osztrák Lloyd	612.—
Stabilimento Tecnico	9750.—
Anapelea Szeszpároló Rt.	424.—
I. Trieszti Rizsgyár	742.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	428.—
Spalato Portland Cement	354.—
Assicurazioni Generali	835.—
Riunione Adriatica	3725.—

Richter cipői a legjobb és legegánsabbak.

RICHTER FERENC cipésmester Fiume Corso 37, Via Municipio 2 és Abbazia Reichstrasse 39.

Távirat — Telefon.

Hazai Zágrábban.

BUDAPEST, szept. 30. Hazai honvédelmi miniszter az éjjel Zágrábba utazott, hogy az ottani építendő honvédkaszárnya ügyében tárgyaljon.

A kolera.

BUDAPEST, szept. 30. Az 1096. számú uszályhajóról ma reggel a kórházba szállították Benke Györgyöt, a feleségét és másfél éves Ferenc nevű gyermekét. A vizsgálat mind a három ázsiai kolerát állapított meg.

A vidékről 10 koleraesetet jelentettek.

Konrad báró marad.

BECS, szept. 30. Ő felsége úgy határozott, hogy Hötzendorfi Konrad vezérkari főnök megmarad állásában. Az ellentétet ő felsége személyesen fogja elsimítani.

Az aviatika diadala.

PARIS, szept. 30. Morcán aviatikus tegnap fél óra hosszat nagy szélben sikeresen röplött új találmányu gépén. Morcán találmánya az, hogy nem kell kormányozni, mert a kormánykerék automatikusan működik.

Elfogott sikkasztó.

BUDAPEST, szept. 30. Kohn Sándort, aki gazdájától Krausz Géza ékszerésztől 3000 korona elsikkasztása után megszökött, ma Berlinben letartóztatták.

Kivégzett udvari lakáj.

GÖTTINGEN, szept. 30. Ma itt kivégezték a halálra ítélt Romána Györgyöt, Vilmos császár volt lakáját, aki feleségét, kitől válni akart, a Weserbe fojtotta. Vilmos császár nem kegyelmezett meg volt udvari lakájának.

Villamos és automobil.

LIPCSE, szept. 30. Egy villamoskocsi összeütközött egy automobil-omnibusszal. Tizenkétten súlyosan megsebesültek.

Lövöldöző orvos.

BERLIN, szept. 30. Az orvosok testületi becsületbirósága előtt vádlottként állott Arndt dr. paderborni gyakorlóorvos, aki súlyosan vétett a kari tisztesség és a szolidaritás ellen. A bíróság a vádlottat 300 márká pénzbürságra ítélte. Mikor ezt kihirdette Cludius dr. titkos egészségügyi tanácsos, a becsületbiróság elnöke, Arndt revolvert rántott elő és ötször lőtt Cludiusra. A golyók szerencsére célt tévestettek és senkit sem sebesítettek meg. A rabiátust orvos letartóztatták.

Nagy fizetésképtelenség.

BUDAPEST, szept. 30. A Budapesti Nagyaruház tulajdonosa, Gottlieb Simon ma fizetésképtelenséget jelentett. Árutartozása 750 ezer, készpénztartozása 950 ezer korona.

Vadór és vadorzók.

PANCSOVA, szept. 30. Tóth István vadór a fiával az erdőt járta, mikor vadorzókra bukkant. Le akarták tartóztatni a vadorzókat, de ezek ellentájták, mire a fiatal Tóth egy Szávits nevű vadorzót agyonlőtt. Ezek is tüzeltek és Tóth halva rogyott össze, fia pedig súlyosan megsebesült.

Véres párbaj.

INNSBRUCK, szept. 30. Egy főhadnagy és önkéntes között ma reggel pisztoly-párbaj volt. Az önkéntes golyója a főhadnagy tüdejébe hatolt, aki haldokolva rogyott össze.

A tripoliszi csatározások.

BENGAZI, szept. 30. Az olasz seregek tegnap Talcasá és Sidi-Rafa ellen vonultak s mindkét helységet az arabok széjjelverése és megfuttatása után elfoglalták.

Albán hírek.

SZALONIKI, szept. 30. Monasztirban pánik ütött ki, a lakosság rémülten menekül Szalonikibe, mert az albánok kegyetlenkedéséről borzasztó dolgokat beszélnek.

VALONA, szept. 30. Ma érkezett ide Dibrából 300 szerb hadifogoly, akikkel az albánok nagyon emberségesen bántak, megcáfolták a kegyetlenkedésükről elterjesztett híreket.

DIBRA, szept. 30. A szerbek visszavertek, az albánok hősiessen harcoltak, a nők is belevégültek a harcba, baltával és karddal védtek a falakat. A szerb halottak száma 1200.

Pasics Párisban.

PARIS, szept. 30. Pasics szerb miniszterelnök vasárnap Biarritzból visszautazott Párisba.

Kész a bolgár-török béke.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 30. A legutolsó konferenciáról elszéledvén a bolgár delegátusok, Nacsovies úgy nyilatkozott, hogy a béke megkötöttnek tekinthető és mivel a bolgár megbízottak elvégezték feladatukat, a jövő héten elutaznak Konstantinápolyból. A diplomáciai viszony helyreállítása Törökország és Bulgária között csak napok kérdése.

Aláírták a békeszerződést.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 30. A békekonferenciáról kiadott hivatalos kommuniké szerint a delegátusok vizsgálták és elintézték a hadifoglyokra és a vakuf birtokokra vonatkozó kérdéseket és aláírták az erről szóló jegyzőkönyvet. Ezzel a békeszerződés összes pontjai meg vannak állapítva.

Esszád pasa terve.

SZKUTARI, szept. 30. Esszád pasa terveszerűen készítette elő a felkelést, egyszerre támadván Szerbiát és Montenegrót. Célul tűzte ki, hogy az albánok által lakott, Szerbiához és Montenegróhoz csatolt területeket visszafoglalja.

A szerbek parancsnoka.

BELGRÁD, szept. 30. Az albánok ellen operáló sereg főparancsnokává Popovic ezredest nevezték ki.

A szerb trónörökös.

BÉCS, szept. 30. Sándor szerb trónörökös tegnap este hadsegédével ideérkezett. A trónörökösöt hazahívták.

A törökök fölélednek.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 30. A török-görög viszály kiélesedik, mert mindkét fél intranzigens magatartást tanúsít. A török katonai párt, a szultán beleegyezése nélkül akar harcra bucsátkozni Görögországgal és pucsesot készít elő Szaloniki visszafoglalására.

Montenegró mozgósít.

CETTINJE, szept. 30. Nem sikerült a malisszorokat megnyerni, hiába iporkodtak a Hoti-törzsnak montenegrói szolgálatban álló főnökei azokat rávenni, hogy álljanak

Montenegró mellé. Guzinje körül véres haru volt. Allitól az albánok győztek. Tekintettel a nagy veszedelemre, a montenegrói kormány elhatározta, hogy tizezer embert állít fegyverbe.

Véres összeütközések Kavallánál.

PARIS, szept. 30. Az Echo de Parisnak jelentik Szalonikiből, hogy török csapatok tünekeznek föl a görög határ mentén és Kavalla közelében. Ellenőrizhetetlen hírek vannak arról, hogy nem messze a görög határtól bolgárok és szerb csapatok között összeütközések voltak. Macedónia görög területének főkormányzója, Dragumisz úgy nyilatkozott az Echo de Paris tudonitójának, hogy Görögország minden katonai készülődést megtett meglepetések esetére a török határ felé.

Gyanus szerb katonai intézkedések.

SZERAJEVO, szept. 30. Ideérkezett megbízható jelentések állítják, hogy a szerb hadügyi kormány éppen úgy, mint a hadjárat idején, Bosznia határan és Magyarországra felé széleskörű katonai intézkedéseket tett. Arról is tudnak, hogy a határok mentén a szerb helyőrségeket megerősítették.

A távirati összeköttetés az annektált tartományok és Szerbia között a szerb kormány rendeletére megszűnt. Eddig telefonos és távirati forgalom volt a Balkán felé Szerajevón át és a belgrádi összeköttetés is Szerajevó felé vette útját. Most Budapesten át irányítják a táviratokat. A szerajevói postaigazgatóság erről a következő hivatalos értesítést adta ki: Kül- és belföldi táviratok, amelyek Szerbia felé irányulnak, ezentúl nem közvetíttethetnek Szerajevón át, mert a távirati összeköttetés Belgráddal megszűnt.

Indul a török hajóraj.

LONDON, szept. 30. Késő éjjel távirat érkezett a külügyminisztériumba azzal a hírrel, hogy a török hadiflotta gőz alatt van és készen áll az indulásra. A török hadihajók — hír szerint — Chios és Mithilene szigetekre csapatokat szállítanak.

ATHÉN, szept. 30. Danglis vezérkari főnököt, aki francia fürdőhelyen töltötte szabadságát, a kormány sürgősen visszahívta. Danglis haladéktalanul Epirusba megy és átveszi a Janinánál álló sereg vezetését.

Bolgár-török fegyverszövetség.

KÖLN, szept. 30. Athénból jelentik a Kölnische Zeitungnak: A bolgár béke-delegátusok és magasrangú török vezérkari tisztok között Konstantinápolyban bizalmas tanácskozások voltak. A bolgár békemegbízottak nem titkolják, hogy a török hadvezetőséggel Kavalla jövő sorsáról és birtokáról tárgyaltak. A bolgárok és törökök elég harcra képesnek tartják a Tráciában lévő török sereget, hogy megkockáztassák a támadást Kavalla ellen. Allitól függ össze Konstantin király sietős hazatérése.

Nincs kártalanítás.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 30. A létrejött megállapodás értelmében a hadifoglyokat egy hónapon belül szabadon bocsátják. Híre jár, hogy a török-bolgár jegyzőkönyv szerint Bulgária a hadifoglyok eltartásáért nem kap kártalanítást, mert a költségek egy részét a vakufbirtokok egy részének tőkésítése fedezi. Hogy a vakufbirtokokkal kapcsolatos magánérdekeket hogyan elégítik ki, az még ismeretlen.

Bulgária nem fegyverkezik.

SZOFIA, szept. 30. A szerb sajtó rémeket lát, mikor minduntalan fölleveníti azt a híresztelést, hogy a bolgár sereget mozgósítják. A bolgár kormány békés hajlandósága és nem kíván beleegyezni a szerb-albán konfliktusba.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

— **Abbázia idegenforgalma.** Folyó évi január 1-től bezárólag szeptember 24-ig Abbaziában megszállt 43.430 fürdővendég. E számhoz hozzáadva 8136 átutazó vendéget, az összlétszám 51.566 személy. Szeptember 24-én Abbaziában jelen volt 2622 fürdővendég.

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hótes arrivés hier:)

Braun Gusztáv Wien	Elite
Guresch Oszkár Trieszt	Union
Schaar Gyula Pozsony	Lackner
Sebestyén Bertalan Budapest	Lackner
Körös Dezső Budapest	Lackner
Chaselev Lázár Broskov	Lackner
Pál Henrik Budapest	Szegő
Váradai Gizella Budapest	Szegő
Keszler Margit Budapest	Szegő
Schwager Zsigmond Krakó	Schalk
Biesok Anny Krakó	Schalk
Glassner Roman Krakó	Schalk
Ingber Bernhadrt dr. Stanislan	Alice
Harasowicki Alexander dr. Delatyu	Riviera
Wlf Ludwig München	Lokey
Koch Ottó München	Lokey
Ducevic Prskuplje	Vécey
Boskovics Cedomir Loznica	Vécey
Nagy Sándor Budapest	Vécey
Komlóssy Dezső Debrecen	Vécey
Bernatzik Karl Wien	Grand H.
Sussmann Karl Wien	Grand H.
Beck Karl dr. Stuttgart	Grand H.
Stern Wilhelm Lemberg	Grand H.
Tagleicht Josefina Wien	Grand H.
Viebler Anny St. Pölten	Grand H.
Motylewszka Marie Cernowitz	Grand H.
Kwiatkowski Valerjan Varsó	Bristol
Neuhaus Gusztáv Budapest	Bristol
Farkas Géza Budapest	Bristol
Bürger Hugó Pötschach	Bristol
Flurschein Adlin Parenzo	Wienerheim
Igler Amalia Parenzo	Wienerheim
Wiesinger Leó Wien	Wienerheim
Gerbert Karl Parenzo	Wienerheim
Hawranek Anna Wien	Wienerheim
Pató József Siófok	Richter
Englisch Adolf Wien	Hartmann
Jarisch Marie Wien	Plesch
Jarisch Dávid Wien	Plesch
Kammerer Emil dr. Wien	Palace
Bánó Frigyes Budapest	Palace
Fejérváry Tibor Budapest	Lido
Doleviczeny Géza Budapest	Lido
Bruck Mary bárónő Wien	Mauritia
Reckenschuss Richárd Wien	Augusta
Radlowski Hieromin	Augusta
Kellner Antal Budapest	Janette
Reich Alois St. Johann	Schlosser
Perl Tibor Budapest	Quitta
Nobel Mórle Wien	Quitta
Hörtkorn Teodor München	Grosz
Lipschitz Sámuel Krakó	Grosz
Warenhaupt József	Grosz
Polyó Kálmán Budapest	Grosz
Becker dr.	Speranza
Mérey Géza Budapest	Speranza
Kalmár Vilmos Budapest	Janette
Brüll Richárd Wien	Janette
Toutsch János Brassó	Securanst.
Kures Sándor Belényes	Securanst.
Kozempel Ilonka Budapest	Securanst.
Seidler Mórle Wien	Quisisana
Wall Hans Wien	Quisisana
Branó Johann Wien	Quisisana
Brandt Johann Wien	Quisisana
Willner Károly Budapest	Offiz. K.
Panker Hans Wien	Palace
Neumann Géza Budapest	Palace
Ullmann Gyula Budapest	Stefanie
Foris Sándor Budapest	Stefanie
Lemberg Elise Petersburg	Stefanie

Baeck Alajos Budapest	Stefanie
Kellner Ludwig Laudshut	Stefanie
Schütz Raphael Trieszt	Stefanie
Schautt Rosa Wien	Hammer
Heinermann Félix Brünn	Hammer
Altmann Siegmund dr. Wien	Hammer
Altmann Ida Wien	Hammer
Fesz Anna Serajevó	Quarnero
Kaliszewski Nikolaj	Schanzer
Schmidtlaura A. Lemberg	Regina
Czertowszka S. Lemberg	Regina
Sumowski Hedwig Krakó	Regina
Sonnenschein Berta Miskolc	Regina
Pollák Rudolf Prága	Tomasics
Glesinger Heinrich Wien	Grand H.
Thil Waclaw Posen	Grand H.
Sandtner Antonia Budapest	Grand H.
Köhler Max Salzburg	Abbazia
Goldstein Janette Bród	Abbazia
Kaszal Gyuláné Erzsébetfalva	Habsburg
Schaarschmidt Alfréd dr. Berlin	Habsburg
Kon Henrik Lodz	Habsburg
Sumader G. München	Habsburg
Vuzcovics Sotis Szerbia	Splendit
Kühenhoff Norbert dr. Berlin	Colosea 50
Schön Ludwig Wien	4 Jahresz.
Atias M. Bukarest	4 Jahresz.
Deutsch Leon Bukarest	4 Jahresz.
Fáy Bertalan Debrecen	4 Jahresz.
Bauer József Linz	Vermes
Kropacsér Gizella Budapest	Plesch
Mosanszky István dr. Eperjes	Bellevue
Lustig Irén Wien	Bellevue
Dorfler Isidor Wien	Bellevue
Peitl Alois Wien	Bellevue
Iseer dr.	Bellevue
Tekl Pinkas Rosa Prága	Bellevue
Pinkas Ottó Prága	Bellevue
Schutz Arthur Wien	Palace
Neumann Georg Budapest	Palace
Kollert Mary Budapest	Palace

NYILTTER. *)

—o—

Felszólítás.

Felkéretik az az ur, aki a via Clotilde 4 sz. alatt Sz. Adolfnál butort vásárolt, hogy azt legkésőbb holnap, október 1-én d. e. 10 órakor vegye át, mert ellenkező esetben másnak adatik el.

—o—

Változások a villamosvasut menetrendjében

Október 1-én a városi villamos vasutnál a következő menetrend lép életbe:

Az első kocszi a Macello-térről reggel 5 óra 25 perckor indul.

Az első kocszi az osztrák határról reggel 5 óra 55 perckor indul.

Az utolsó kocszi a Macello-térről este fél tízkor indul.

Az utolsó kocszi az osztrák határról este 10 órakor indul.

Naponta két rendkívüli járat.

A Macello-térről este fél 11-kor és fél 12-kor.

Az osztrák határról 11 és 12 órakor való indulással.

—o—

„Quarnero“ városi fürdő étterme.

Tisztelettel értesitem igen tisztelt vendégeimet és a nagyérd. közönséget, hogy a „Quarnero“ városi fürdőben levő éttermet ma, szeptember 30-án bezárom és azt a jövő fürdőidény elején nyitom meg ismét.

Egyben megköszönöm t. vendégeim eddigi szives pártfogását és kérem, hogy azt részemre a jövőben is fentartani kegyeskedjenek.

Mély tisztelettel
Panny Ferenc

*) E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.

Figyelem!

A Kobrak-féle cipőgyár esődbejutása

folytán, a Corso 46. szám alatti fióküzletben

az összes áruk az eredeti árnál 20-tól

50%-ig olcsóbban kerülnek eladásra.

Mindenki ragadja meg a kedvező alkal-

mat, hogy most olcsón jó „KOBRAK“ cipőkhöz jusson.

Tisztelettel

VÉRTES S.

Corso 46.

VENEZIA HOTEL PENSION VENIER

San Marco Ponte Goldoni. Szobák 2 1/2 lírá-
ó, teljes ellátás napi 8 lírától feljebb. Némett
kiszolgálás.

Zongoraórát

legujabb módszer szerint jutányos áron ad
Denkné, Via A. Manzoni 2. sz. II. emelet.
Bővebbet d. u. 1—4 óráig.

Meghülés és köhögés.

Mindenki tudja, hogy gyakran milyen nehéz a hűléstől vagy a köhögéstől megszabadulni. Ilyen alkalomkor a Scott-féle csukamájolaj emulsió használata ajánlatos, melynek addig kell tartania, míg az ember magát ismét könnyűnek és erősnek nem érzi. A Scott-féle csukamájolaj-emulsió jótékony, különösen a köhögési ingert enyhítő hatása hamar észrevehető és a javulás könnyen észlelhető. Sokaknak kölcsönzött a Scott-féle emulsió új erőt és életörömet, kik egy meghülés következményeivel és köhögésükkel évek hosszu sora óta bajlódtak.

A Scott-féle csukamájolaj-emulsió oly jóízű és könnyen emészthető, hogy nagy felnőttek, mint gyermekek szívesen szedik.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatalosan 50 fillér értékű bélyeget küld SCOUT & BOWNE Ges. m. b. H. címére. Wien VII. akkor egy üveg tár utján próbaanyagot küldünk.

UJ FÜRDŐINTÉZET (meleg fürdővel)

ABBAZIA Reichstrasse

Gőz-, kád- és meleg tengeri víz fürdők.

Szobák 3.— koronától feljebb.

Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER.

KÖZGAZDASÁG.

ARUFORGALMUNK AUSZTRIAVAL.

Az osztrák kereskedelmi miniszterium — mint röviden már említettük — már közölte a monarchia két állama között a múlt évben lebonyolított áruforgalomra vonatkozó végleges statisztikai adatokat. Ebből az alkalomból a bécsi lapok panaszosan konstatálják, hogy Ausztriának Magyarországra való kivitele jelentékenyen csökkent. Hozzáteszik, hogy a Magyarországból való behozatal is csökkent ugyan, de nem olyan mértékben, mint az osztrák bevétel Magyarországra. Azt azonban az osztrákok is elismerik, hogy Ausztria áruforgalma Magyarországgal még így is jelentékeny aktívummal záródik.

Ez az aktívum az utóbbi években így alakult:

Év	Aktívum millió koronában
1905	14.4
1906	108.5
1907	58.9
1908	34.9
1909	19.9
1910	101.4
1911	154.3
1912	124.7

Mint látható, a legnagyobb aktívum 1911-ben volt. A múlt évben ez az aktívum 30 millió K-val esett, ami első sorban a Balkán háborúnak és a gazdasági válságnak tulajdonítandó. De az 1912-iki aktívum így is nagyobb, mint 1910-ben. Különben panasza csak nekünk, magyaroknak van. Mert 1905-ig a két állam közti áruforgalomban az aktívum Magyarország javára esett. 1902-ben 70.6, 1903-ban 41.7 és 1904-ben 18.8 millió K volt meg Magyarország javára az aktívum, mely a következő évben már 18.4 millió K passzívumnak adott helyett.

Ami már most a folyó, 1913. évi adatokat illeti, ezek is az osztrák import csökkenését mutatják. 1913-ban januártól júliusig Ausztriából Magyarországra 85.7 millió K-val kevesebb árut hoztak be, mint a múlt év hasonló szakában. Ez az egész osztrák behozatalnak mintegy 11%-a. Mindenestre elég jelentékeny összeg. Ezzel szemben ugyanezen idő alatt a Magyarországból Ausztriába irányuló export csak 38 millió K-val, vagyis 5.2%-kal csökkent. Ennek dacára az osztrák kereskedelmi mérleg a folyó évnek az első hét havára nézve még mindig 97.2 millió aktívummal zárul, ami Magyarországra nézve ugyanannyi passzívumot jelent. Valószínű, hogy ez a passzívum az év végéig állandan csökkenni fog, minthogy a magyar agrár termékeket csak

az őszi hónapokban kezdik nagyobb mennyiségekben Ausztriába szállítani. Az osztrák behozatal a folyó évben a következő összegekkel csökkent:

1913.	Csökkenés millió K-ban
Január	13.9
Február	28.4
Március	56.3
Április	70.3
Május	60.9
Június	76.3
Július	85.7

KRATEJL Világhírű Czirkusza

FIUME, PIAZZA ENEO (SCOGLIETTO)

Igazgató: Kratelj A., Üzletvezető: Geisler B., Titkár: Makay A.
80 művész. 50 paripa 5 teve.

Ma és mindennap este 8¹/₄ órakor.

— gazdag és változatos műsorral —

Vasár- és ünnepnapokon délután 4 órakor külön előadás gyermekek és családok számára.

Ma szenzációs számok:

Cavaliere Kratelj igazgató: Lovak tömeges drszírozása.

Gigos csoport egyetemes zene-virtuozok, kitüntetve ő felsége az olasz király által.

Misses Annita, Jane, Helene, Marie és Louise felülmúlhatatlan lovaglónők és akrobatanők.

Mister Rodolfo Milanivitsch a magas lovaglóliskola tanárja.

Kratelj Franzini és Joseffi, a híres dupla jokeyok és derby lovaglók Párisból.

Alberto, Gogo, Bruno, Nagy, Dusek és Riccardo bohócok és a többi szerződöttetett művész fellépte!

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

Mindenkinek kedves

Ajándék

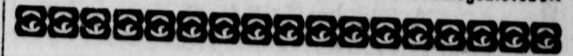
FIUME kikötőből

1 zsák kávé

(en miniature) finom pörkölt kávéval töltve.

Kapható - 3 minőségben -

G. STOCHEL csemegezetében

APOLLO-SZÍNHÁZ.

Via Aless. Volta 6.

Igazgató Troppauer H.

Szenzációs

Oriási Családi Programm.

Minden szám egy sláger

John Mentros Csoport

Jongleur-jelenet, 3 hölgy és 3 férfi.

The three Galvey's

akrobaták

Doris Ella

magyar énekesnő.

Nelken Ellen

[Olasz átváltozó szubrett

Thick & Thin

excentrikusok

Christl Felsen

Operette-énekesnő

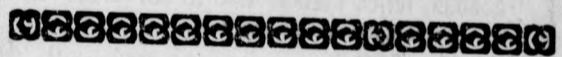
Marga Marguitta

spanyol táncosnő

RUDOLFI RUDOLF

új programmal

és a többi szerződöttetett művészek fellépte
**Előadás után kabaré szabad be-
menettel.**

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai kiállításon dícsérő okmányokkal kitüntetve.
SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ

FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitünő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estétként **BARCZA JENŐ** hírneves cigányzenekara hangversenget.

Tulajdonos: **BUDAI KÁROLY.**

—«0»—

Tudja Ön már,

: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható **csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen** valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárban

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

ADRIA szálloda és étterem
 Adamich - utca Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO
 Kedvelt találkozóhely
 A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, áruk.
Kitünő német és olasz konyha.
 A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

MERCEDES
 Az autók királya!
 — Bárdi r. t. —
 Budapest VI Lehel-utca 25 sz.
 Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.
 Dunántuli fiók: **GYŐR.**

PECSINEI SZANATORIUM
SUSAK-FIUME.
 Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kitünő hideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.
Szobák, teljes elátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.
 Felvilágosításokat nyújt
 Telefon 500. **Az igazgatóság,**
 Táviratok: SANATORIJ - SUSAK.

Veszek és eladok
 a legelőnyösebb áron mindenemű használt, tiszta
ruhát és uniformist.
 Levelező-lap hívásra jövök, a környékre is.
Zeisler I. zsbáros
 Via Aless. Volta 6. (Apollo színház mellett)

Aki szobaleányt, szakácsnőt, inast, pincért, vagy bármely alkalmazottat keres, forduljon bizalommal
Logarić J. közvetítő irodájához
 Via Carducci 8. Telefon sz. 15-87,
 Üres lakások és butozott szobák szintén közvetíttetnek.

Egy tisztességes
ujságáruló rikkancsot
 napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres
A TENGERPART
 kiadóhivatala.

Tripovich D. és Tsa. hajózási vállalat Naponkénti nyári gyorsvonal
Triesztből Velencébe és vissza
 a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösökkel. Az ut tartama csak **3 óra.**
 Indulás Triesztből naponta 8 órakor d. e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u. vasárnap 8 órakor d. u.

Hattyu gőzmosóda
 Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić házbán). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette, melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel
Bredár Lajos.

Ruha teszi az embert!
 Elegáns ruhákat a legfinomabb kivitelben, mérték szerint valódi angol és francia posztóból, divatos szabás szerint jutányosan készít, valamint javításokat és vasalásokat pontosan eszközöl:
Turman József
 ELSŐRANGU FÉRFISZABÓ ÜZLET
 Abbazia, Reichstrasse, Villa Habsburg.

ERDŐGYÖNGYÉ
 ALKOHOLMENTES
 Itt: ésvény- vagy szőlővízzel vegyítve lecsúszó üdítőital.
Figyeljen a névre és kérjen mindig határozottan **Erdőgyöngyét.** Hasonnevi értéktelen utánzatok visszatartandók!
Erdőgyöngyeművek. Moritz Löw.
 Brünn-Hussowitz.

A via Giuseppe Parini-ban a Tomasich házban,
új cipész üzletet
 nyitottam, melyben csakis mérték után a **legelegánsabb és legkényelmesebb** cipőket készítem. Fájós és hibás lábakra különös gondot fordítok!
Dobozy Dániel
 angol és francia cipész, mű és orthopéd különlegességek készítője.

VELENCE
Bonvecchiati szálló
 a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy éttermek.
 — Teljes penzió napi 10 liráért. —

Fodrásznő igen olcsón fésül.
 Levelező lapra házhoz megy. Via del Ospedale 1 földsz4.
 Nyomatott a „POLINLIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Ne fogadjon el más lámpát, mint
„TUNGSRAM“
 felirásu valódi drótlámpát

 Hazai gyártmány!! Óvakodjunk utánzatoktól!!
 Gyártja: az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R. T. Ujpest. 4.

Lőbisch Guerrino
 vas- és fémöntődéje
 :—:—:—: Fiume, Munkácsy-utca 5 szám :—:—:—:
 Készít mindennemű géprészt.
 Mérsékelt áruk. Preciz munka.

MARIJAN cipésmester
 új cipő üzletét megnyitotta:
 via L. Kossuth 9. sz. a., a szerb-bazárban! A régi helyiségben: via Leopardini 6. a raktárkészlet leszállított árban adatik el!
Mindenféle cipők nagy választékban!

SCHÖNI. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖNI.
 Via Carducci 12. II. em.
 A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicur, villamos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.
 Telefonsz. 11-89.